

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

---

6. köide Tallinnas, teisipäeval, 17. märtsil 1925. Nr. 12 (106)

S i s u:

Toimetuse kommentaar

P. Ose: Eesti tikuvabrikud ja Rootsi trust

Ins. J. Podsolov: Tahte impulsid ja sihtide
saavutamine tööstuses

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

E e s i P a n k

Osakonnad kõigis maakonnad-linnades.

Arrete seis 28. pebruaril 1925. a.

A k t i v a :

Kassa a) pangatähed	469,835,300,—
b) riigikassatähed, raha jne.	326,914,258,50
Väärtpaberid	795,749,558,50
Kulla arve väljamaal	95,190,037,—
Välisvaluuta	532,49,849,—
Laenuid välisvaluutas	51,349,415,—
Diskondeeritud vekslid	289,313,773,—
Konto-korrent arved	1,495,145,417,—
Garantide ja akkreditivide laenuid	3,423,293,433,—
Väljamaa korrespondendid „Nostro“	567,967,191,—
Korrespondendid välisvaluuta „Loro“	332,144,800,—
Osakonnad	120,099,792,—
Mitmesugused arved	326,764,—
	101,924,715,—
	107,952,701,50
	7,912,949,446,—
Väärtrused de-poois	1,790,590,824,—
Inkasso dokumendid	192,681,235,50

P a s s i v a :

Põhkapitaal	250,000,000,—
Tagavarakapitaal	143,714,310,—
Amortisatsioon kapitali	4,327,466,50
Pangatähed	2,250,000,000,—
Riigikassa	2,689,120,341,50
Hoiusummad	1,342,095,120,—
Väljamaa korrespondendid „Nostro“	726,966,50
Korrespondendid välisvaluuta „Loro“	190,620,848,50
Korrespondendid „Loro“	16,630,632,50
Akkreditivid ja garantiid	453,123,662,50
Osakonnad	120,408,579,—
Mitmesugused arved	195,955,719,—
1924. aasta puhtaskasu	256,925,800,—
	7,912,949,446,—

Juhatus.

Pank toimetab kõiki pangõ operaasioone kodu- ja väljamaal.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
 poolesaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetuse: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-30 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 17. märtsil 1925. Nr. 12 (106)

Sisu: Toimetuse kommentaar. P. Ose: Eesti tikuvabrikud ja Rootsi trust. Ins. J. Podsolov: Tahte impulsid ja sihtide saavutamine tööstuses. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 16. märtsil 1925. a.

Eesti panga tähtsamate arvete seis novembri algusest 1924 kuni märtsi alguseni 1925 näitab järgmisi muutusi:

Aktiiva.	28.II.25	31.X.24.	Kasvamise vähenemine
Kassa	795,7	1.088,8	- 293,1
Kuld, hoiusummad väljamaal ja välis- valuuta kassa, mil- lest maha arvatud väliskohust.	844,7	602,1	+ 242,6
Sellest „Loro“ debet	120,1	160,5	- 40,4
Välisvaluuta laenud	259,9	289,8	- 29,9
Diskont. vekslid	1.495,1	1.552,0	- 56,9
Mitmes. kindlustatud laenud	3.947,1	3.821,9	+ 125,2
Passiva.			
Kapitaal ja tagavara			
kapitaalid	396,4	396,4	—
Pangatähed	2.250,0	2.250,0	—
Hoiusummad	3.983,9	3.850,2	+ 133,7
Sellest riigikassa hoiu- summad	2.041,8	2.356,0	- 314,2
Akkreditiivid ja ga- rantid	452,1	608,0	- 155,9

Sellest pikemaajalisest võrdlusest paistab silma, et Eesti panga kassa vähenemine on sündinud peaaesjalikult välisvaluuta tagavara suurendamise arvel, kuid siiski on kassa vähenemise arvel umbes 50 milj. läinud ka mitmesuguste laenude väljaandmiseks. Panga hoiusummade kasvamist ei või tõsiselt võtta. Ehk küll arvetest välja paistab, nagu oleks meil tegemist suurema umbes 400 milj. erahoiusummade kasvamisega, on see viimane kasvamine nähtavasti puht raamatupidamistehniline ja tuleb sellest, et aasta algul mitmesugustele riigiasutustele suuremaid kredite arvati, mis erahoiusummade arvele sattuvad. Tegelikult tuleb hoiusummade kasvamine lihtsalt

riigikassa summade kasvamisest maksude sissetuleku arvel. Sellepärast oleks igatahes panga poolt kaunis ettevaatamatu neid summasid eraturule välja laenata, sest riigikassal võib neid lähemas tulevikus enesel tarvis minna, ning niisugusel korral peaks panga kassade seis veel enam langema. Kuna Eesti panga kassa meil praegusel korral sõna otsekohesemas mõttes on Eesti rahaturu ainus reserv, siis võib selle kassa edaspidist vähenemist küll vaevalt soovitavaks pidada. Lumete tulekuga ja metsavedude algusega läheb sularaha nõudmine nii kui nii suureks, nii et panga kassa-reservide alalhoidmine ja täiendamine, võib olla, lähemate nädalate jooksul panga poliitika kõige tähtsamaks punktiks saab.

Igatahes ei paista sellest võrdlusest välja, et panga seisukord võrreldava aja jooksul väga palju oleks paranenud. Tõsi on, et teatud valuutatagavarade kasvamist võib tähele panna, kuid panga bilans riiklise keskpanga seisukohast vaadatuna on enim halvenenud kui paranenud, sest tema kassa reservid (ühes arvatud ka välisvaluuta) on kahanenud ning laenud suurenenud, kuna hoiusummade kasvamine on nähtavasti ainult ajutine. Meie laenude illikviid iseloomu juures on niisugune edemine vaevalt soovitav, kuid nähtavasti on ta paratamata.

Ameerika-Inglise diskontopoliitika.

Viimaste nädalate sündmused lasevad oletada, et Ameerika-Inglise ühisest diskontopoliitikast ja vastavatest läbirääkimistest, mis Inglise Panga direktor sir Montagu Norman Ameerikas pidas, nähtavasti asja ei ole saanud, ja et Federal Reserve Pank endiselt oma iseseisvat poliitikat ajab

ning seda mitte ei lase segada välistel mõjudel.

Euroopa valuutade paranemine, nagu sellest ka „Eesti Majanduses“ paaril korral juttu on olnud, oli viimase aja Federal Reserve Panga diskontopoliitika otsekohene tagajärg. Kuni läinud aasta keskpaigani pidas Federal Reserve Pank diskontoprotsenti kõrgel, mille tagajärjel hinnad langesid ja maal üleüldine depressioon maad võttis. Ettevõtlikkus vähenes ning suured vabad summad kogunesid pankadesse, millega pankadel midagi peale ei olnud hakata. Seisukorra lahendamiseks vähendas Federal Reserve Pank oma diskontoprotsenti 12. juunil läinud aastal 4⁰/₀ pealt 3¹/₂⁰/₀ peale ja 7. augustil 3⁰/₀ peale. Selle poliitika tagajärjel, millele teiselt poolt ka valitsuse mitmesugused kavatsused kaasa aitasid, oli, et hinnad uuesti kiirelt tõusma hakkasid, majandusline tegevus Ühisriikides laienes ja lõpuks suured summad vaba raha väljaspool Ühisriikisid, iseäranis Londoni paigutati, kus kapitaali protsent kõrgemal seisis. Ameerika hindade tõus läinud aasta juunist kuni detsembrini ulatas 14⁰/₀. Viimastel kuudel läks teatavasti kapitaali väljavool Ühisriikidest nii suureks, et kulla väljavõdu suuremaks läks kui sissevedu. Detsembrist jaanuarini veeti kulda välja 113 milj. dollari eest ning viimase 7 kuu jooksul kaotasid Federal Reserve pangad 274 milj. oma kullareservidest. Niisugune seisukord oli kõigiti soodne Euroopa valuutadele ja need tõusid ka võrdlemisi kiiresti ning üksikutel maadel läks korda isegi kulla pariteeti uuesti jalule seada. Naelsterling oli kord juba ainult 1¹/₂⁰/₀ oma pariteedist madalamal. Kui see poliitika edasi oleks kestnud, siis oleks väevalt kahtlust olnud, et kulla väljavool Ühisriikidest edasi kestab ja teatud tasakaal Euroopa valuutade ja dollari vahel kulla alusel jalule seatakse. Nähtavasti on aga Ühisriikide pangategelased otsusele tulnud, et see kulla väljavool Ühisriikide seisukohalt niisugusel määral mitte soovitatav ei ole ja sellepärast tõstis Federal Reserve Pank veebruari lõpul diskontoprotsenti uuesti 3¹/₂ peale.

Selle tagajärg oli, et Inglismaale põhjendatud kartus tekkis, et Londonis mahutatud suured Ameerika summad Ühisriikidesse tagasi hakkavad valguma ning nädal hiljem, 5. märtsil tõstis Inglise Pank diskontoprotsenti 4 pealt 5 peale. See samm, mis kaubandus-tööstus ringkondades loomulikult teatud pahameele elule kutsus, näitab selgesti, et Inglise Pangal kindel

soov on eeskätt just naelsterlingi kursi eest hoolitseda ning seda kursi mitte ärarippuvaks teha Ühisriikide raha ja hindade poliitikast. Arvatavasti on ka teised Euroopa pangad sunnitud oma diskontoprotsenti vastavalt tõstma ning sellepärast seisame meie lähemate kuude jooksul kalli raha tähe all. 5⁰/₀ diskont Inglise turul tähendab, et laenuprotsent erapankades mitte alla 6⁰/₀ ei lange.

Huvitav on, et just samal ajal, kui Ameerika ja Inglismaa diskontoprotsenti tõsteti, Saksa riigipank võimaliku leidis olevat seda 10 pealt 9 peale alandada. See asjade käik on päris loomulik, sest Saksamaa oli just see õhutühi ruum, kuhu Ameerika kuld eeskätt voolas. Selle tagajärjel on Saksamaal seisukord kergenunud, Ameerikas ja Inglismaal aga raskenenud.

„Endlich allein“ kuu-
Gaas ja elekter. lutasid elektrikeskjaamad Saksamaal juba enne sõda ja püüdsid selle ütelsega pildistada, et nad gaasi ja kivisöe otsekohese tarvitamise kodudes murdnud on. Kuni tänapäevani ei ole aga seisukord gaasi kasuks sugugi nii halb kui seda ehk ette kujutatakse. Uulitsate ja majade valgustamisel on elekter kahtlemata esiplaanile jõudnud ja sellest tekib suurel hulgal mulje, nagu oleks gaas välja tõrjutud.

Väga huvitavaid andmeid gaasi praeguse seisukorra kohta tõi muu seas ühe suurema Londoni gaasivabriku direktor seltsi peakoosolekul. Selle järele ei ole gaasi tarvitus Londonis mitte tagurpidi läinud, vaid on iga aastaga kasvanud ja läinud aasta 10. detsembril müüs kõnesolev vabrik rekord-hulga gaasi, nimelt 166.000.000 kantjalga. Üks Londoni hotell olla kuulutanud 35 aastat tagasi, et ta üleüldse gaasi ei tarvita, muidugi selleks, et klientisid juure meelitada. Täna tarvitada seesama hotell 1 miljon kantjalga gaasi kuus. Viimase 3 aasta jooksul on gaasi tarvitamine Londonis kasvanud 20⁰/₀ peajasjalikult keedu ja kütte otstarbeks, kuid samuti on tarvitus kasvanud ka tööstuses. Üksi nimetatud Londoni gaasiselts produtseerib praegu gaasi näol niipalju soojuste üksuseid, kui kogu Briti elektritööstus ühtekokku. Viimase aasta jooksul müüs nimetatud gaasikompani 183 milj. soojuste üksust, mille eest tarvitajad maksid 6 milj. naelsterlingit. Need 183 milj. soojuste üksust kujutavad enesest 5 miljardi kilowatt-tundi elektrienergiat ja kui need sama

hinna eest oleks tarvitajale edasi antud, siis oleks tarvitajad maksnud ümarguselt veerand pensi (1 kuld kopikas) kilowatt-tunni eest. Inglismaal maksab aga kilowatt-tund elektri-energiat keskmiselt tarvitajale mitte alla kahe pensi, teiste sõnadega on kaheksa korda kallim. Kuigi arvata võiks, et elektrienergia ökonoomilisemalt saab tarvitatud kui gaas, siis on vahe siiski liig suur gaasi kasuks, et temast rahulikult mõõda võiks minna.

Kui seisukord tõesti niisugune on, nagu seda gaasi produtsendid tõendavad ja meil ei ole juhus olnud näha, et ülemal nimetatud väidete vastu elektritööstuse poolt oleks vaieldud, siis võiksime küll küsida, kas ei ole meil energia produtseerimise alal teisi ülesandeid peale elektrivalmistuse ja kas ei ole meie mitte neid teisi ülesandeid liig madalalt hinnanud. Meil tehakse projektisid, et kogu maad elektriga kütma hakata, kuid praegu on nähtavasti võimalused üsna väikesed, isegi Tallinnas, gaasikutet saada, mille tarvituselevõtmine kõõgis majanduslikult vähemalt mõeldav on, kuna elektriküte täieliku fantastika valda kuulub.

Eesti tikuvabrikud ja Rootsi trust.

P. Ose.

Võitlus Rootsi trusti ja väljaspool trusti olevate, iseseisvate tikuvabrikute vahel on otsaga Eestisse jõudnud ning terava ilme omandanud sest saadik, kui osa Eesti tikutööstuse ettevõtteid Rootsi trusti mõju alla sattus.

Kaubandus-tööstusministeerium kavatses, trustist ärarippumata tikutöösturite initsiatiivil, seadusandluse kaudu Eesti tikutööstust trusti mõju alt vabastada ning on vastava seaduseelnõu riigikogule esitanud. Selle tagajärjel on trusti mõju all olevad töösturid ägeda protestiga ajakirjanduses esinenud ja katsuvad ka isiklise mõju kaudu seaduseelnõu vastuvõtmist takistada.

Sarnasel momendil on ülitähtis õiget ülevaadet saada selle kohta, mis on iseenesest Rootsi trust, kuida ta teiste maade tööstuse peale mõjub ja missuguste abinõudega ta võistleb.

DeutscheZündholz-Zeitung annab oma käesoleva aasta jaanuarikuu numbris järgmise ülevaate.

Rootsi tikustrust valitseb täna täiesti tikutööstuse üle Rootsis, Norras, Daanis ja Hollandis. Trustivabad on tikumonopoli maad

Prantsuse, Itaalia ja Hispaania. Soomes ei ole trusti mõju mitte väga suur; Soomest eksporteeritakse koguni tikka, vaatamata selle peale et nende saadused on ainult keskmises headuses. Inglismaal näikse trustivabad vabrikud varsti trustiga ühejouliseks muutuma. Venemaa, kui haavapuu produtseerija monopolimaa, kavatses oma tikueksporti ülesehitada. Läbirääkimised trusti ja sovjetvalitsuse vahel ei ole tagajärgi andnud. Venemaa piiririikides ja Austria-Ungari järeltulijates riikides töötab trust selles sihis, et rahahädas olevate valitsuste abil laenu andmise kaudu tikuproduktiooni oma mõju alla viia. Nendel tingimistel peetakse läbirääkimisi Eestis, Poolamaal ja Ungaris, kõigeparema tagajärjega nähtavasti Poolamaal. Belgias konkureerib trustiga vanast ajast pärit olev perekonnatööstus. Saksamaal valitseb trust Stahl & Nolke konzerni üle, mis $\frac{1}{3}$ kogu tikutööstusest välja teeb. Väljaspool Euroopat valitseb trust tikutööstuse üle Ameerika Ühisriikides ja Kanaadas. Trustivabad on Kesk- ja Lõuna-Ameerika, Aafrika, Siber ja Kesk-Aasia. Indias, Hiinas ja Jaapanis on võitlus käimas.

Peale selle valitseb trust tikuvabrikute sisseseadete valmistajate tehaste üle (peale kahe Saksa ettevõtte) ja ka Saksa keemiatööstuse üle, kus tikutööstuse jaoks keemilaineid valmistatakse.

Sellele kirjeldusele on juure lisada, et nagu kuulda, Poola tikuvabrikud rendi näol on Rootsi trusti kätte minemas kuna Lätis praegu ka samasihilised läbirääkimised käimas. Saksa ajakiri jõuab siiski aga otsusele, et tikustrustil vaevalt korda läheb kõige maailma tikutööstust oma alla koguda, ning et tal, selles sihis töötades, varem ehk hiljem tuleb kaotusega leppida, nagu omal ajal kuulsal Barbertrustil, mis suurte kapitaalidega töötas, kuid siiski omast ülesandest jagu ei saanud.

Rootsi trust töötab Ameerika kapitaliga ja kannab väljaspool Rootsimaad nime International Match Corporation.

Kui järele uurida, mis põhjusel trust püüab kõige maade tikutööstust oma alla suruda, siis leiame, et siin mitte küsimus ei seisa vastavate maade tikutööstuse edendamises vaid üksi ja ainult tikustrusti enese huvide kaitsmises. Juba praegu ei suuda Rootsi tikuvabrikud, turu puuduse tõttu, täie jõuga töötada, vaid teevad paiguti nädalas ainult neli päeva tööd. Juba see fakt iseenesest iseloomustab otstarvet, miks välismaade tikuvabrikuid omandada: et kardevat konkurentsi välisturult kõrvaldada.

Seni, kuni mõnes väikses riigis töötab halb tikutööstus koduse turu jaoks, — ei ole ka trustil huvi selle maa vastu. Korraldab aga mõni maa, kellel eeldused haavametsa näol olemas, tikutööstuse väljaveo otsustarbens — kohe on trust platsis, et sealset tikutööstust kas rendile võtta, ehk ära osta, või surnuks konkureerida, et aga igatepidi seda tööstust alla suruda ja niisugustes raamides hoida, mis teda ei lase trusti oma vabrikutele kardetavaks tõusta. Igatahes on kindel fakt see, et kus trust tikutööstuse täiesti oma kätte saab, seal ei lasta tööstust kaugemale areneda, kui selle maa turg lubab.

Ei suudeta aga mitte kõike tööstust oma alla saada, siis algab konkurents elu ja surma peale.

Niisuguses konkurentsi staadiumis on trust praegu Soome ja Eesti tikutööstusega. Soomes on rida vabrikuid trusti käes, kuhu võrdlemisi suur kapitaal mahutatud, ja sellepärast hoiavad nad praegu välisurul Soome tikkude peal võrdlemisi kõrget hinda, kuna „tiku kvaliteet on keskmine“, et ta headusega Rootsi tikuga ei võistleks. Sellevastu katsutakse siseturul odavate hindadega trustivabaid ettevõtteid Soomes enesest maha lüüa. Et aga trustivabad vabrikud oma saadusi nii kergesti väljamaale ei saaks müüa, on trust mitmed Soome vabrikute tikumärgid väikeste muudatustega järele teinud (vaata Finnish Trade 31. jaan. 1925) ja väljamaal oma nime peale registreerida lasknud. Niisugusel konkurentsil on igatahes juba aumõistest päris vildak arusaamine.

Eestis sai trust alguses ühe vabriku oma mõju alla, ja see esineski omal ajal ettepanekuga, Eestis tikumonopoli asutada ja seda trustile välja rentida. Seal juures lubati Eesti riigile suuremat välislaenu, — oma vahel õeldud, õige soolaste protsentidega — ja osa sellest puhtast kasust, mis järele jääb kui trust oma jao pealt ära võtnud. Oli ettenähtud hindade tõstmine vähemalt sellel määral, et trusti eesõigustatud kasu alati kindlustatuks jäi. Et peale selle trustil vähe huvi üle jäi tikusaadusi eksporteerida, seda muidugi lepingu kavas ei õeldud.

Eesti valitsus aga selle õnge otsa ei hakanud. Tikuvabrikud täiendasid oma sisseseadeid, üks uus asutati juure, ja otsiti energiliselt välisurgusid. Need pingutused saavutasid head tagajärge ning üks tikuvabrik sai oma tikumärgi väga hästi Inglise

turule sisse viia ning peagu Soome tiku hinnaga müüa. Teised vabrikud arenesid tagant järele, olid sunnitud leppima vähe odavama hinnaga, kuid tulid omaga välja.

See edu ei meeldinud trustile, ning seesama Inglise äri, kelle nimel monopol pidi üle võetama, tegi kuulsaks saanud tikumärgiga vabriku peremehele ettepaneku, vabrikut ära müüa. Hinnaks nimetati niisugune hiiglasumma, et vabriku omanik ülepea kaela nõus oli, ettevõtte maha müüs ning ise rõõmuga väljamaale elama kolis. Ta oli ju ka muulane, kellel Eestiga vähe ühist...

Kuid selle kauba tagajärjed olid üllatavad. Uus omanik andis kuulsaks saanud tikumärgi Londonis uue esitaja kätte, kes sealsamas majas asub, kus tikustrusti kontorid, ning kes ülepea müüb ainult niisuguste trusti vabrikute saadusi, mis mitte avalikult trusti nimel ei esine, vaid iga üks oma kodumaa vabrikuid peab surnuks konkureerima. See uus Londoni esitaja hakkas neid kuulsaks saanud Eesti tikka müüma 34% odavamalt, kui senini, s. o. alla oma hinna. Osa trustivabaid Eesti tikuvabrikuid oli enne seda müügilepinguid teinud pikema aja peale. Kuid Inglise ostjad ei suuda praegu neid lepinguid täita: „kõige paremad ja kuulsamad Eesti tikud on hinnas koledasti langenud, sellepärast peavad teised märgid olema veel odavamad“. Üks teine Eesti tikuvabrik, kellel suurem ladu Londonis, ja kellele see müügioperatsioon ning hinnaalandus ootamata tuli, peab nüüd oma ladu palju odavamate hindadega realiseerima ning hiiglahaju kannatama, sest teadagi, Eesti ettevõttel ei ole seda raha, et oodata, kuni trust jälle hinda tõstab.

Londoni tikukaupmehed vaatavad trusti sõjakäigu tõttu õige pessimistlikult Eesti tikutööstuse peale. Üks trusti vastane Soome vabrikute esitaja kirjutab koguni käesoleva kuu algul: „as in our opinion the Esthonian match industry has seen its best times“ s. o. meie arvamise järele on Eesti tikutööstus oma paremad ajad ära näinud.

Meil ei ole siia midagi juure lisada, sest lühemalt ja selgemalt ei saa väljendada Rootsi tikustrusti mõju Eesti tikutööstuse peale.

Iseenesest mõista, ei ole meie tikutööstusel, ega ka Eesti pangal ega riigil võimust rahaliselt võistelda Rootsi trustiga, kellel õeldakse olevat kapitaali 25 miljoni dollarit, ning kes lähemal ajal oma kapitaali

veel 15 miljoni dollari võrra suurendavat. Raha võimul ei suudeta nüüd Eesti tikutööstuse arenemist kindlustada. Ning et siin meile mitte väiksed summad kaalu peal pole, näitab asjaolu, et tikuvabrikud koos normaalloludes suudavad kuni 600 miljoni marga eest eksporteerida.

Ja just selleks, et ka ilma kapitaalita Rootsi trusti hävitavat mõju Eesti vabrikute kohta paraliseerida, on kavatsusel seadusandluse kaudu luua tikuvabrikute keskmüügikoht, kes kõige sise- ja väljamaa müümise korraldab. See müügi keskkohht võtab siis trustilt võimaluse Eesti kaupa alla oma hinna välja müüa, selleks, et teisi, trustivastaseid vabrikuid kahjuga töötama sundida ja nende kapitaali ära hävitada. Ja et niisugune kavatsus tõesti suudaks trusti plaanidest kriipsu läbi tõmmata, seda tõendab juba see asjaolu, et trustihuvi kaitsjad ajakirjanduse kaudu (Päevaleht nr. 67, 11. III. 25) hädakella tõmbavad ja tontidega hirmutavad. Mitte kodumaa tikuhinna tõstmises ei seisa küsimus, sest valitsus kinnitab väljamüügi hinnad, ka mitte vanades ehk uutes sisseseadetes, sest keskmüügikoha pooldajad on just moodsad ja uuemad ettevõtted; ka mitte tikutöösturite vastuseis ei ole siin mõduandev, sest kõik trustivastased tikuvabrikud soovivad ühist müügikeskkohhta, kuna trusti mõju all olevad ettevõtted selle vastu on, vaid küsimus seisab, ja selles on Rootsi trustikaitsjal õigus, — tõesti selles, et see ühine müügi keskkohht on tikutööstusele kahjulik, kuid mitte Eesti tikutööstusele, vaid Rootsi trusti tikutööstusele. Seda viimast asjaolu jätab aga trustikaitsja nimetamata, uskudes vist Eesti lugejate ringkondade arusaamatuse sisse.

Kuid riigikogul on nüüd võimalus olemas Londoni tikuturu ennustust Eesti tikutööstuse suhtes tühistada ja ühise müügi keskkoha seaduse vastuvõtmise kaudu Rootsi trusti surmaplaanisid Eesti kohta ümber lükata ning uut ennustust kuulutada: „Eesti tikutööstuse halvemad ajad on siis mööda läinud ja paremad ajad alles ees tulemas, kuid seda tikutööstust kaitses Rootsi trusti vastu uus ühine tikumüügi keskkorraldus.“

Tahte impulsid ja sihtide saavutamine tööstuses.

Ins. J. Podsolov.

I.

Tähtsamate majanduselu faktorite — töö ja kapitaali — majanduslist suhet vaatlevad marksistid peaaesjalikult, kui tööliklassi elementaarsete eluliste huvide vastolu kapitalistide klassiga. Alles hiljuti interpreteeris seda veel kord K. Kautsky uues raamatus „Proletariaadi revolutsioon“.

Huvitav on, et vabrikutööstusesse puutuvate küsimuste käsitlemisel kirjanduses isenesest jõudude jagunemine kaheks vaenulikuks leeriks esile tuleb, ilma et see autori erapoolikusest oleneks. Vabrikutööstuse organiseerimisküsimustele pühendatud kirjandustooted, missuguseid viimasel ajal ikka sagedamini ilmub, on ühte asjakülge esile tooma hakanud, millega varem ei arvestatud. Nimelt, püütakse teed leida sünteesiks, et töölisel ühte viisi kapitalistidega huvitatud oleks ühisest tegevusest vabrikus.

Praegusel ajal, samuti kui varemgi, tuleb alaliselt opereerida kahe tugeva vooluga majanduslikes elus: a) tööliismasside kirgeline tung oma majanduslist seisukorda parandada ja b) kapitalisti instinkt, mis teda tõukab oma kapitaali võimalikult tulutoovasse ettevõttesse paigutama. Need ongi kaks eriomadustega mõduandvat klassi, mis senini põhjanevaks olid tervele suur-
tööstusele.

Ülemalnimetatud uues raamatus, analüüsesid Erfurti ja Görllitzi programmide vahet, kõneleb K. Kautsky muu seas kolmandast, uuest jõust — intelligentsist. Käesolevas kirjatükis anname sellele uuele elemendile vähehaaval esimese koha. Silmas pidades märgitud sihti, ei sulata meie nimetatud rühma töölikklassiga ühte, nagu seda teeb K. Kautsky, enne kui oleksime oma analüüsiga lõpule jõudnud. Muidugi ei loe keegi nimetatud rühma kapitalistide hulka.

II.

Senini on mõlemad esimestena nimetatud „klassid“ kahe küsimuse ümber võidelnud, mis ühele kui teisele poolele võrratu tähtsusega: tööpäeva pikkus ja palga määr. Kõige uuemal ajal on päevakorrale tekkinud kolmas küsimus, mis mitte üksi sellele või teisele klassile, vaid ka ettevõtte enese oludele tähtis on, see oleks püüdmine, tööstuses sarnast ainelist ja psükoloogilist olukorda luua, et töö võimalikult produktiivne ja kapitaali püüd maksimaalse kasu-

toovuse poole kõrgemal määral rahuldatud oleks.

Püüame tõestada, et meil tõesti tegemist on nimetatud kolme küsimusega, aga mitte algul toodud kahega.

Alles hiljuti, revolutsiooneelsel ajal, tundus alaliselt rahvusvahelise kapitaali hiiglaallika olemasolu, mis poliitilisi piirisid peaaegu ei tunnustanud, s. t. kergelt liikuv oli selles sihis, kus soovitavaid dividende oodata võis. Sarnastel tingimistel võisid hõlpsasti suured ettevõtted tekkida ja enda ümber koguda suurt töölistmassi, mis peaaesjalikult moodustatud talupoegadest, keda maa juurest ära meelitanud suurema teenistuse lootused vabrikus. Nii kasvasid ja kogusid tugevust kaks suurt ürgjõudu – töö ja kapitaal – ja pealtvaadates näis, et kummagi jõud raugemas pole.

Sõjale järgnev majandusline kriis muutis selle, pealtnäha nii lihtsa, skeemi. Esiteks, oli kõige tähtsam ja silmatorkavam nähtus tööviljakuse katastroofiline langemine, sellele järgnes terve rida selles või teises järjekorras üksteisega seotud nähtusi: ettevõtete arvu vähenemine, kapitaalide kahanemine tööstuses, tööpuuduse kasvamine, elanikkude ostujõu vähenemine ehk, teiste sõnadega, elukalliduse tõus. Kõik Euroopa riigid ilma erandita on pidanud seda kõike läbi elama, ehk teevad seda veel praegu.

On lähelepanav, et kapitaal mitte ainult palju vähemal määral tööstusettevõtetest osa ei võta, vaid et ta üldse inertsemaks muutunud on; poliitilised piirid on nüüd suureks takistuseks: tuletame meelde, kui suurte raskustega isegi valitsusel välislaenude tegemine seotud on, rääkimata väliskapitaalide meelitamisest sisemaale. Kui aga arvesse võtta, et viimase 2–3 aasta jooksul tööliste ja ettevõtjate suhtes midagi eriliselt tähelepanuväärilist pole sündinud, kuna 4–5 aastat tagasi sel alal üks sündmus teisele järgnes, siis peame seda ka märkima, et töö ja kapitaali vahelise võitluse pinevus nõrgenenud on.

Kokkuvõttes näib seisukord järgmine olevat: kapitaal rahuldub nüüd õige väikese kasuga, muidugi ainult sedavõrd, kuivõrd ta osa võtab tööstusest ja mitte pankade kaudu ei tegutse sarnastes operatsioonides, millel uute väärtuste loomisega midagi ühist pole; teisest küljest saab väga suur hulk töölisi praegu niisugust palka, mis elatiminimumile väga lähedal on; muidugi peab ka suur osa töölisi leppima peaaegu näljapalgaga ehk isegi mitte millegiga (tööta töölistes).

Kirjeldud seisukorra juures ei või muidugi kellegile saladuseks jääda, et kui mitte tööstus terves ulatuses, siis tema praegused vormid suures hädaohus on. Kui mitte ettevõtteid ei suluta, siis antakse neile niisugune kuju, kus inimeste tarbete rahuldamisviis muutub ja muidugi pahemuse poole. Niisuguses seisukorras oleme praegu.

Tööstuse peaülesandeks on inimeste tarbete rahuldamine; ostujõud aga on praegu nõrk, järjekult peaks kõige jõuga teda tõsta, s. t. elukallidust vähendada püüdma. Kuid selles sihis ei leidu väljapääsuteed; kui kapitaali tegevus väheneb, kardab kapitaal iseennast läbi kulutada, töölistklass, kui tähtis tööstusline faktor, kahaneb arvuliselt ja kaotab ühe oma väärtuslikuma omaduse: kohanemise tööstusega. Keegi ei peaks seda käesoleva probleemi lahenduseks, kui puuvilla- ja kalevivabrikute pealt üle mindaks kätsi töötamise peale kodus, näit., kui tegemist oleks tikkudega, suhkruga, niidiga, kirjutusmasinatega jne.

Kui arvesse võtta, et ajaloos väga haruldased on sarnased sündmused kui uute turgude leidmine, leidused, mis tööstuse iseloomu põhjalikult muudaksid ja teda väga odavaks teeksid, siis peaks küll praegusaja tööstuse iseloomu enese harutuse alla võtma. Seaksime küsimuse nii: kui kapitaal ennast kindlustatud tunneks olema, et ta end, kokkukõlas rahaturu seisukorraga, õiglaselt ära tasub ja kui ühtlasi kõrvaldataks need takistused, mis töölist keelasid ettevõttele maksimumi andmast, kus juures see nii peaks sündima, et töölistklass harvenemise asemel kasvu tendentsi omandaks –, kas vast selles väljapääs ei seisa? Sest turgu otsida pole tarvis, – suur osa tarbetest on praegu rahuldamata – mitte kaupade üliproduktiooni pärast ei ela meie kriisi üle.

III.

See kolmas küsimus on just viimasel ajal ikka tungivamalt hakanud esile tulema. Rikkiläinud tööstusline aparaadi kordaseadmise tehnikat soovivad tungivalt kõige sagedamini need isikud, kellel võimalus on selle aparaadiga lähemalt tutvuneda. Taylor, muidugi, ei läinud eelpool kirjeldatud seisukohast välja, kui ta omal ajaloolisel uurimiskäigul oli Ameerika vabrikutes, kuid tema astus esimesena sellele teele, siis alles tulid tema järelkäijad Ameerikas ja Euroopa kontinendil. Nende tööd omandavad praegusaja ettevõtete kohta tähtsuse just eriti meie ajal, sellepärast võtame julguse selle

liikumise mõtet ülemalnimetatud seisukohast valgustada.

Samuti kui üksiku isiku, nii ka teatud ajaloolistel momentidel terve massi suhtes omandavad tahte impulsid vahel erilise tähtsuse ja jõu. Võime elementaarse oletuse teha, et peaaegu terve Taylori elutöö, -ratsionaalsuse saavutamise küsimused kaupade valmistamisel vabrikutes, - võimalik oli peaaesjalikult teatud tahte surve olemasolu tõttu. Edasi, tuleks teiselt poolt vaadelda tööliste alalist rahulolematust ja tagasihoidud protestimeelsust eestkätt väga pika tööpäeva puhul, mis läinud aastasajal Venemaa vabrikutes, näit. Moskva tööstusraioonis, peaaegu 12 tunnini ulatas, siis saaksime soovide kogu, mis pärit tervelt tööliklassilt teatud maa-alal ja teatud ajajärgul, ja mis tegutseksid ühises sihis. Vaatleme lähemalt

seda viimast nähtust ja kriipsutame eriti neid momente alla, kus tööliste tahe eriliselt teravalt kokku pörkas vabriku omanikkude tahtega. Järgneb.

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud kirjandus.

- „Eesti Politseleht“ nr. nr. 9, 10.-1925. a.
„Sõdur“ nr. nr. 9, 10.-1925. a.
„Maaomavalitsus“ nr. 5.-1925. a.
„Sõjateadlane“ l. Jaanuar 1925.
„Eesti lina külviseemnest ja selle tähtsusest Lääne-Euroopa linakasvatusele“. (Eesti Sordi-paranduse Seltsi teade).
„Ronk“ nr. 11-1925. a.
„Kalaasjandus“ nr. 37, 1925.

Kroonika.

Eesti.

Kaltsude ja mõnede puumaterjalide väljaveo tollide alandamine kavatsusel. Vabariigi valitsus esitas 5. märtsil riigikogule väljaveo tolli-põhitariifi osalise muutmiseaduse Eelnõu käib kaltsude ja mõnede puumaterjalide väljaveo tollitariifide alandamise kohta. Nagu eelnõule juurelisatud seletuskirjast näha, peetakse ketramisjätiste ja kaltsude väljaveo pealt võetava tollimaksu alandamist sellepärast tarvilikuks, et ühelt poolt ei suulvat kodumaa ainuke kaltsude ümbertöötaja, Rápina paberivabrik, kõiki kaltsude ära tarvitada, teiselt poolt aga ei võimalda kõrge tollitariifid ka kaltsude väljavedu.

Metsamaterjalide väljaveo tollisid peetakse soovitatavaks alandada niisuguste materjalide pealt, missuguste järele kodumaa vabrikud iseäralist tarvidust ei tunne, nagu propsid jne., et kergendada nende väljavedu. Tollimaksust hoopis vabastada kavatakse 5-jala pikkuseid ja 1¹/₄ jämedusi lattisid, mis puujätistest valmistatakse ja krohviliistudeks ning luuavarteks tarvitatakse. Kaja 7. III. - 1925.

Jäävabriku ehitamine Tallinna. Mõnede ettevõtjate poolt on teoksil jäävabriku ehitamine Tallinna. Vabrik valmistaks päevas 500 puuda kunstjäääd, millest jaikub kõigile tarvitajatele. Vabrik saab valmis aprillis ja hakkab kohe töötama. Pvl. 8. III. - 25.

Tollitariifide ühtlustamise lõputähtaega pikendatakse 6 kuu võrra. Hoolimata sellest, et Eesti-Läti tollitariifide ühtlustamise segakomisjoni töö edukalt areneb, ei jõudnud segakomisjon oma töödega tehnilistel põhjustel vabariigi valitsuse poolt pikendatud tähtajaks - 24. veebruariks lõpule. Sellepärast otsustas segakomisjon, et kummagil delegatsioonil tuleb oma valitsuselt küsida tööde pikendamise tähtaega 6 kuu võrra. Välisminister on vastava ettepaneku vabariigi valitsusele esitanud. Kaja 10. III. - 1925.

Piirituse salaveo vastu võitlemise konventsioon valitsuse poolt kinnitatud. Reservatsioon

artikkel 9. kohta. Välisministri poolt oli vabariigi valitsusele esitatud heakskiitmiseks piirituse salaveo vastu võitlemise konventsiooni kava, mis läinud aasta detsembrikuul Helsingis vastu võetud. Vabariigi valitsus kiitis selle kava heaks, väljaarvatud artikkel 9, mis ette näeb salakaubaveos kahtlustatud laeva jälgimise väljaspool vööd, mis ulatab 12 mere miilini rannast ehk saarestikkude ümbrusest.

Eesti saadik Soomer volitati kavale alla kirjutama ja deklareerima, et Eesti nõus on artikkel 9. eftenõutud kohustused kanda võtma, kui tagatis olemas on, et selle artikli käsitlemine sünnib teel, mis ära hoiab legaalse laevasõidule ebasoodsad takistused. Postim. 11. III. - 1925.

Eesti-Ameerika kaubandus-vahekord. 2. märtsil oli Washingtonis märgukirjade vahetus Eesti saadiku Piip'i ja Ameerika välissekretäri vahel Eesti-Ameerika kaubandussuhete reguleerimise asjus. Mõlemalt poolt lubatakse enamsoodustust. Eesti märgukiri sisaldab tarvilikke reservatsioonid. Kaja 12. III. - 25.

Suurem paberitellimine Eesti vabrikutelt. Ühest Lääne-Euroopa suurriigist on meie paberivabrikud suurema paberitellimise saanud kokku umbes 600 tuhande puuda peale. Suuremalt osalt on see ajalehepaber. Vastav leping on neil päivil alla kirjutatud. Tellimise täitmise tähtaeg on 6-kuuline, 1. maist - 1. oktoobrini s. a Töö jaotatakse Tselluloosi, Johanson'i ja Kohila paberivabrikute vahel. Kaja 13. III. - 1925.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

1.-7. märtsini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud.

1. Eksportkaupu.

42 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 548,4 tonni ja 31 saadetust bagaashkaupu, kaal 924,2 klgr.

dentsi näitavad nad küllalt selgelt. Daani väliskaubandus on kõige tuntavamalt paranenud: üldlääbikääk suurenenud 245 milj. Rkr. kuni 2 617 Rkr. ehk 10⁰/₀; Rootsi üldlääbikääk 217 miljoni Rkr. kuni 2.654 milj. kroonini ehk 9⁰/₀, kuna Norra väliskaubandus 15 milj. Rkr. ehk 1⁰/₀ võrra 1 377 milj. Rkr. vähenenud on. Sissevedu tõusis tuntavamalt kõige parema valuuta maal – Rootsis 8⁰/₀. Daani sissevedu suurenes 5⁰/₀ võrra, Norra oma vähenes 5⁰/₀ võrra. Daani väljavedu on 1924. aasta jooksul 17⁰/₀ suurenenud, Rootsi oma 10⁰/₀ ja Norra 5,5⁰/₀. Sisse- ja väljaveo vahekorrad on kõigis kolmes maas paranenud, kõige vähem aga Rootsis, kus sisseveo ülekaal ainult 3 miljoni krooniga kuni 150 milj. kr. alanes, kõige soodsamini Daanis, kus passiivsus 248 milj. R.-kroonist kuni 129 Rkroonini alanes. Norras vähenes passiivsus 83 milj. R.-krooniga kuni Rkr. 256 000.000. Üldiselt on 3 Skandinaavia maa väljavedu 11⁰/₀, sissevedu aga ainult mitte täit 3⁰/₀ suurenenud. Väliskaubanduse paranemist tuleb seletada esimeses joones paranenud poliitilise ja majanduslike atmosfääriga, kuid on ka teisi kaaluvaid põhjuseid: Daani mõõdnud aasta valuutaraskused kutsusid suurema elukalliduse esile, kui valuuta väärtuse langemine seda tinginud oleks, toiduained läksid rohkem kui õigus hinda, mis väljaveole kasuks tuli; osalt mõjus sisseveo vähenemisele (Norras) raske majandusline seisukord kaasa; lõpuks ei saa tähendamata jätta, et põllutõusaaduste hinnad ilmaturul tõusid, mis Daani väliskaubandusele oma kord kasuks tuli.

Daani ja Rootsi või väljavedu 1924. a. Misuguse tähtsuse Saksamaa Inglismaa kõrval Daani või osjana omandanud, selgub sellest, et Saksamaa 1924. a. üle 31 milj. kg. Daani võid on ostnud. Daani või väljavedu Inglismaale ulatas 87 milj. kg. Täpsed arvud Rootsi 1924. a. või sisse- ja väljaveo kohta on järgmised: sissevedu 558.924 kg. (1923. 1570 605 kg.), väljavedu 5 367.099 kg. (1923. a. 2.458.815 kg.). Need arvud räägivad selgelt keelt: sissevedu on peaaegu ainult 1/3 1923. a. sisseveost, kuna väljavedu üle poole suurem on, kui 1923. a.

Rootsi sealiha sisse- ja väljavedu 1924. a. Nii nagu võiga, nii on ka siin olukord, võrreldes 1923 aastaga, palju paranenud: 1924. a. on Rootsis üldse 18.340 191 kg. sealiha 15.049 958 kg. vastu 1923. a. välja veetud; mis sisseveosse puuutub, siis oli see 5 544.404 kg. (1923. a.) 3 648.189 kg.-ni vähenenud. Käesoleval aastal tohiks sealiha väljavedu samas sihis edasi areneda, vaatamata osjaolu peale, et suu- ja sõratõbi selle loomulikku arenemist takistab.

Teated ettevõtete tegevusest.

Kaubandus-tööstusministeeriumi tööstuse osakond on järgmistele uute tööstuseetevõtete sisseadmiseks ja tööalgamiseks luba annud:

Abram Ratner'ile, Tallinnas, Narva mt. nr. 19 kompveki- ja šokoladivabriku „Progress“ sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrik annab 15 tööli. tööd töötades 2-he elektrimootor. kogujõuga 7 h. j. ja valmistades kompvekke ja šokoladi mitmes sortis.

A/s. „Tartu stannioli- ja kapslivabrik“ Tartus, Meltisiveski tn. nr. 32/34, stannioli ja kapslivabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrikus leiab 18 tööli. tööd. Töötab elektrimootor. kogujõuga 38 h. j. valmistades stannioli, (tinapaberit) pudelite ja purkide kapsleid mitmesugustes sortis ja suuruses.

J. & I. Tamm'ele ja E. Kuus'ele Saru vallas, Võru maak. saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 30 tööli. tööd. Töötab loko-

mobiil, 65 h. j. valmistades mitmesugustes sortis laudu, liipreid, prusse jm. ehitusmaterjaali.

A/s. „Eesti transiit“ Järva-Jaanis, Järva maak. saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 10 tööli. tööd. Jõuandjaks lokomobiil 12 h. j. Valmistab mitmesuguseid laudu, prusse jm. ehitusmaterjaali.

Karl Toom'ile, Sooru vallas, Valga maak. ajutise saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveskis leiab 22 tööli. Jõuandjaks lokomobiil 12 h. j. Valmistab mitmesugust ehitusmaterjaali.

Villem Kättat'le, Humuli vallas, Valga maak. ajutise saeveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Saeveski annab 7 tööli. tööd. Jõuandjaks 10 h. j. lokomobiil. Valmistab laudu ja prusse.

A/s. „Hermes-Merkur“ likvideerimiskomisjon kutsub kõiki a/s. võlausaldajaid kirjalikule registreerimisele Kolme kuu jooksul mitte esitatud nõudmised jäävad tähelepanemata. Likvideerimiskomisjon asub Tallinnas, Nunne t. 12, vastuvõtmine igal laupäeval kella 3–4 p. l.

A/s. „Kosmos“ on oma tegevuse likvideerimisele asunud 1. märts s. a. arvates (peakoosoleku otsus 14. jaan. s. a.). Likvideerimiskomisjoni asukoht on Tallinnas, V. Karja t. 12, o/u. „Attabori“ ruumes.

A/s. „Eestimaa Import-Eksport“ on oma tegevuse likvideerimisele asunud 1. märts. s. a. arvates (peakoosoleku otsus 14. jaan. s. a.). Likvideerimiskomisjon asub Tallinnas, V. Karja t. 12, o/u. „Attabori“ ruumes.

Eesti trükitööstuse ja kirjast. a/s. „Õhiselu“ on oma läinud tegevusaasta puhtakasuga Emk. 1.568,0 tuh. lõpetanud. Äriseis 31. det. 1924 Emk. 39,6 milj. Läänud aasta jooksul on põhikapitaali uute aktsiate väljaandmise teel Emk. 5,0 milj. võrra suurendatud.

Järgnevad a/s. läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa	0,2	0,8	0,6
Debitorid ja vekslid	3,4	2,7	4,6
Materjalid ja paberid	1,2	1,7	1,7
Liikuv varandus	7,9	8,6	9,4
Liikumata varandus	26,7	24,8	2,4
Passiva.			
Aktisia- ja tagavarakapitaal	20,8	15,4	15,3
Kreditorid ja vekslid	17,2	19,9	0,2
Kasu	1,6	3,3	2,8
Bilans	39,6	38,7	18,6

Uued aktsiaseltsid ja osühisused.

Šokoladi- ja kompvektivabriku o/u. „Aurora“ Tegevusala: Valgas asuva šokoladi- ja kompvektivabriku „Aurora“ tegevuse jätkamine ja laiendamine. Asutajad: Johannes Nuudi, Arnold Rebøne ja Eduard Tomingas. Põhikapitaal: Mk. 1.000.000, mis jagatud 100 osaf. à Mk. 10.000.—

(„R. T.“ nr. 39/40–1925. a.)

Ärikalender.

20. märtsil.

A/s. „Eesti Transiit“ aktsionäride korralline peakoosolek kell 5 õhtul juhatuse ruumes, Viru t. 4.

21. märtsil.

Eesti Hüpotecigipanga volinikkude kogu koosolek kell 6 p. l. Tartus, panga ruumes, S. Turul nr. 12. O/ü. „Systema“ korraline peakoosolek kell 3 p. l. kontori ruumes.

22. märtsil.

Tartu Tööstuse Panga aktsionäride peakoosolek kell 5 p. l. panga ruumes.

Uued seadused ja määrused.

Kaitseliidu heaks võetava maksu seadus. Riigi julgeoleku ja kodanikkude elu ning varanduse kaitseks võetakse 1925 ja 1926. a. kaitseliidu heaks erakorralist maksu. Maksu võetakse kõigi riigi otsekooste maksude alustel: 1925. a. 20⁰/₀ - 1924. a. määramise järgi ja 1926. a. 10⁰/₀ - 1925. a. määramise järgi, kuid mitte vähem kui 200 marka.

(„R. T.“ nr. 37/38-1925. a.)

Määrus toore jute tollita sisseveo kohta eksporteeritavate kohtide ja teiste toodete valmistamiseks. Käesoleva määruse põhjal võib Eesti tehas iga 100 kg. (netto) jutetoode eest, mis Eestis valmistatud ja Eestist välja veetud, ühe aasta jooksul, välja-veo päevast arvates, tollita sisse vedada 120 kg. (brutto) toorest jutet. Eesti tehas, kes soovib tähendatud hõlbustust kasutada, peab oma jutetooteid väljamaale saates seda läbilaskvale tolliametile üldises tolliseadustikus ette nähtud korras revideerimiseks üles andma ja sealjuures ülesandekirjas palvet avaldama, et tolliamet temale vastava tunnistuse välja annaks.

(„R. T.“ nr. 37/38-1925. a.)

Tervishoiu peavalitsuse teadaanne arstirohute, kosmeetiliste preparaatide ja kunstl. toidu- ja maitseainete proovimise hindade kohta on avaldatud „R. T.“ nr. 37/38-1925. a.

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Mart Pauli p. **Tammverk** ja Elise Johani t. **Tammverk**, sünd. Ojasson; Nikolai Friedrich **Viren** ja Marianne **Viren**, sünd. Roos; Karl Jüri p. **Vahberg** ja Helene Karli t. **Vahberg** (R. T. nr. 39/40-1925.). Rudolf **Harpe** ja Harriet **Harpe**, sünd. Bremen; Valter **Johannson** ja Natalie **Johannson**, sünd. Jakobson; Jaan **Simm** ja Amalie **Simm**, sünd. Riik; Jaan **Sepper** ja Amanda **Sepper**, sünd. Dannbusch; Hendrik Mihkli p. **Jantson** ja Miina **Jantson**, sünd. Tõnisson; Rudolf Anna p. **Kesner** ja Elvine Gustavi t. **Kesner**, sünd. Ende. (R. T. nr. 41/42).

Varanduse hoolekanne.

Naftatööstuse osahisuse „**Vennad Nobel**“ päralt olevale varandusele on hoolekanne määratud. (R. T. nr. 37/38-1925.). Pavel Vassili p. **Timofejev** i ja Jaak Jaani p. **Kosenkrantse** varandusele on hoolekanne määratud (R. T. nr. 39/40-1925.).

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	22-28 jaan.	29. jaan. 4. veebr.	5-11. veebr.	12-18. veebr.	19-25. veebr.	26. veebr. 4. märts.
Teravilja ja jahu	184	81	58	87	58	106
Kartulid	32	41	42	27	19	34
Elus loomi	46	40	70	63	54	47
Linu ja takku	64	39	34	31	21	19
Põletispuid	254	543	534	258	190	428
Muud metsa-						
materjali	145	150	18	166	209	325
Põlevkivi	89	82	57	152	122	47
Turvast.	54	49	48	31	27	49
Tsementi	48	10	11	4	11	58
Lupja	1	—	—	7	1	1
Muud erakaupa	898	928	904	925	784	968

Kokku	1616	1609	1823	1756	1496	2082
Raudtee veod	298.	928	248	202	143	174
Kokku laadit.	1865	1835	2071	1958	1639	2256

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	29 jaan. 4. veebr.	5-11. veebr.	12-18. veebr.	19-25. veebr.	26. veebr. 4. märts.	5-11. märts.
Teravilja ja jahu	5	4	3	6	3	2
Kartulid	17	23	28	20	35	13
Põletispuid	251	373	410	150	219	189
Metsamaterj.	51	66	111	130	210	178
Linu ja takku	34	37	24	20	12	14
Põlevkivi	57	81	84	75	55	41
Turvast.	49	45	57	34	43	26
Muud erakaubad	166	247	229	146	243	176
Kokku	394	496	711	858	820	639

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Eesti panga ärisels. Miljonites markades.

	28. II. 1925.	23. II. 1925.	15. II. 1925.	31. I. 1925.	29. II. 1924.
Aktiiva					
Kassa	795,8	772,7	734,9	826,3	1.005,2
Kuld, hoisummad väljam. ja välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustused.	844,7	859,9	850,3	764,0	874,4
Sellest „Loro“ debet	120,1	127,0	124,7	125,3	261,6
Välisvaluuta vekslid	289,3	299,7	292,1	307,1	314,0
Diskont. vekslid	1.495,1	1.497,3	1.480,3	1.461,1	1.632,0
Mitmes. kindlustatud laenu	3.947,2	3.897,2	3.912,3	3.889,1	3.459,9
sellest akkred. ja gar. laenu	568,0	551,1	550,4	554,3	858,8
Passiiva.					
Kapital ja tagavara kapitalid	398,0	396,4	396,4	396,4	325,0
Pangafähed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoisummad	3.983,9	3.962,7	3.919,5	3.896,4	3.611,0
Sellest riigikassa hoisummad	2.641,8	2.518,1	2.483,3	2.474,6	2.040,4
Akkreditiivid ja garantiid	452,1	436,2	434,6	440,7	855,4

Eesti panga kassa arved näitavad tõusu, mis viimasel kolmel kuul iseloomustav: nimelt kasvavad kassad kuni 5 kuupäevani, kus 14-daks palga maksimiste tõftu järsku langevad.

	Kuu algul	7-dal.	14-dal
	Miljon markades		
Veebruaril	826	855	734
Märtsil	796	834	-

Nii on seni madalamaks kassaseisuks 14-es ja kõrgemaks 7-es kuupäev. Veebruari lõpul on siiski kassaseis kõrgem kui jaanuari lõpul 795,8 milj. - 826,3 milj. vastu. Kassa kahanemise põhjuseks olid peaaesjalikult laenude suurenemine ja välisraha kokkuostmine.

28. II. 25   31. I. 25   Liikumine
Miljon markades

Diskont. veksl.	1.495,1	1.461,1	+ 34,0
Kontokorrentl.	3.947,2	3.889,1	+ 58,1
Välisvaluuta	764,0	844,7	- 80,7

Kõik need summad kokku vähendasid kassat 172,8 milj. marga võrra. Hoiusummade suurenemine juurevool mis 3.896,4 milj. pealt 3.983,9 milj. peale kasvadis, andis kassale osa rahast tagasi.

Akkreditiivid ja garantiid osutasid kuu jooksul väheseid kõikumisi, kuid viimasel nädalal kasvasid 551 milj. pealt 568 milj. margani.

Viimased välisbörsede kursid *)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.	
	12. III	6. III	12. III	12. III	6. III	12. III	13. III	5. III	12. III	12. III	6. III	11. III
Naelsterling	-	-	-	16.36	17.695	17.718	171.50	189.30	189.50	4.3025	4.765	4.7737
Dollar	4.295	4.7673	4.7725	3.81	3.7105	3.710	39.91	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank	10.54	93.00	92.35	15.10	19.05	19.11	168	203	205	-	-	-
Helveetsia frank	-	-	-	65.80	71.375	71.475	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon	16.35	17.70	17.70	-	-	-	10.495	10.70	10.70	-	-	-
Soome mark	171.09	189.50	189.50	9.55	9.345	9.345	-	-	-	Praaga		
Daani kroon	27.78	26.62	26.61	58.70	66.45	66.85	620.-	712	714	1924 a.	1925. a.	
Hollandi gulden	11.532	119375	11.953	141.80	148.25	148.25	14.91	15.87	15.87	12. III	4. III	11. III
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	10.60	10.65	10.70	9	9	9
Kuld per unts.	95/11	86/8	86/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Eesti mark Berliinis 3. märtsil 1925. a. - 1.133
 10. " " - 1.128
 " " Londonis 27. veebr. " - 1.810 mk. üks £.
 " " 6. märtsil " - 1.800 " " "

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Naelsterlingi lähenemine pariteedile kestab edasi tuues enesega kaasa nii vähest arvustamist kui heakskiitmist. Kuid Briti Tööstuse Federatsioon võttis pooldava seisukoha, vaatamata et just tööstused kõige enam „kalli raha“ mõju tunda saavad. Federatsioon arvas siiski, et „senised katsed on näidanud, et üldine kaubanduse arenemine ilmas on olnud stabiilsetest rahanduse tingimustest ja eriti stabiilsetest kursidest. Praegusel juhtumisel võib seda stabiilsust saavutada ainult tähtsamate kaubandus-tööstus riikide tagasipööramisega ühisele raha standardile“. Nii oli Londonis dollari-naelsterlingi hind 27. veebr. 4.7575, 6-dal märtsil 4.7675 ja 12-dal - 4.7725, vastavalt tõusis ka naela kurs Stockholmis samadel tähtaega-

del 17,615 - 17,695 - 17,718, Helsingis 188,95 - 189,30 - 189,50. Sellest ka tingitud Eesti-marga hindamine Londonis: - 27. veebr. 1810 ja 6. märtsil - 1800.

Viimasel nädalal, 6.-12. märtsil on näha ka Prantsuse frangi kõvenemist välisurgudel, milleks kaasa aitas eelarve tasakaalu viimine ja vastuvõtmine, samuti kui rahaministri kõvakäelised otsused maksude suurendamiseks. Nii tõusis frank Londonis 93. pealt 92,35, Stockholmis 19,05-19,11, Helsingis 203-205 jõudes seega sama kursidele kui eelmisel nädalal, 27. veebruaril.

Paranemine kestab ka Daani krooni kursis, ning Eesti mark tõusis Helsingis 10,65 pealt 10,70 peale.

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Norra Sloe		
Ameerika sort.	pd.	850—	Liha, sea, I. sort	pd.	1640—1720
sõre Ameerika	"	860—	loomaa, I. sort	"	1100—1200
„J. Puchk ja Pojad“ suurveski			Pekk, eksport. I s.	"	—
saadused. Hinnad arvatud 50			Heinad, aasa	pd.	—
klg. eest ühes valge puuvillase			vagoniviisi	"	—
kotiga:			Ölikoogid, linaseemne	"	330—
Patent rukkipiül	50 kg.	2000	palmi	"	—
Manna	"	2900	päevaliile	"	—330
Sõre saiajahu	"	2725	soja	"	—370
20 n. kottides	pd.	910	Nisukliid	"	255—265
Eesti parem saiajahu	50 kg.	2675	Rukkikliid.	"	—
20 n. kottides	pd.	910	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54
„Kalev“	50 kg.	2525	Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25
„Kungla“	50 kg.	2425	Lina, Liivi R.	pd.	2600—
„Sampo“	"	2300	Petersi	"	2900—3000
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			Tartu	pd.	2700—2750
nisu, pehme, ...	pd.	710—790	Lina, Võru	pd.	2800—2850
sõre	"	840—880	Lina seemned, õli 87¼% basis fr. Tall.	"	—
pehmed, teised sordid	"	880—900	külvi 98%	pd.	—650
I sort	"	500—	Takud, Codilla I.	"	—
Rukki jahud.	"	475—495	II.	"	—
püül	"	620—630	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	56—58
Nisu, Vene	"	—	Newcastle	"	52—53
Rukis Eesti	"	—	sepa	"	60—62
Vene.	"	—	Koks, valu	"	85—90
Ameerika	"	470	gaasi	"	85—
Kaerad, toidu, Eesti	"	265—270	Põlevkivi, I. sort	"	10
seemne, Vene	"	—	Põlevkivi, II. sort	"	7,50
Odrad, Õlle	"	355—365	III.	"	5
Erned, rohellsad, Eesti	"	—	Raud, sordi	"	270—290
Hollandi	"	680—700	talad (T)	"	280—300
Riis, Burma II.	"	720—	vits	"	410—480
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	95—100	raud plekk	"	370—535
piirituse	"	—75	tsingitud	"	720—760
Kartuli tärklis „Superieur“	"	—675	Teras Inglis	"	—
Piim, pudeletes	ltr.	19	Saksa	"	—
Või, melerei, eksport	n.	143—148	nikkel	"	—
Või siseturg	"	130—135	vedru	"	490—
Margarin, väljamaa	"	49—60	tööriistade	"	1200—1400
Juust, koh Schweitsi. Kodumaa	pd.	2900—3000	talla	"	—
Kaseiin	"	500—650	Malm	"	170—200
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	13—14	Inglistina	"	10500—11000
II. s.	"	12—	Seatina	"	—1400
Kakao, Inglis	pd.	2300—2400	Vask, plekk punane	"	4000—4300
Ameerika	"	—1600	valge	"	3700—4200
Hollandi	"	—2600	Tsink-plekk	"	1600—1640
Kohvi, Rio Santos	"	5400—5800	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	"	650—670
Kohvi, Kesk Ameerika sordid	"	6000—7400	Ameerika	"	560—620
Mexiko	"	—	solaar	"	—
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	Autolien	"	725—950
Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	Ameerika vacuum	"	1400—1500
Tseillon	"	7600—8000	auto	"	—
Moning. Hjina	"	5200—5600	Tsilindriõli, Vene	"	—
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	—790	Ameerika harilik aur 28C ⁰	"	—680
Java	"	—	ülekuumanud „ 320 ⁰	"	1020—1035
Poola	"	—	Põlevkivi õli	"	180—240
Czechoslovaakia	"	800—810	pigi	"	250—
Siirup, kartuli, B 42 ⁰	"	785	Nafta, Vene	"	260—
B 38 ⁰	"	—	Ameerika	"	200—210
Glucose	"	785	Petrooleum, Vene	"	280—290
Sool, lahtine Saksa	"	52—54	Ameerika	"	280—290
Hispania	"	—50	Bensiin, Vene	"	570—620
Vene	"	—54	Ameerika	"	—
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	4700—5100	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
Matfulls	"	5000—5200	Pesusooda	pd.	—240
Shotti, Matties	"	5600—5700	Seebikivi 72% ⁰ , Inglis	"	575—595
Matfulls	"	5800—6000	Parafiin 102—110 ⁰	"	—
			120 ⁰ —134 ⁰	"	—

Kaubandus-tehnika-kontor
O.-ü. „ATTABOR“

Tallinn, W. Karja tän. 12, kõnetraat 8-30.

Pakub ladust:

Aknaklaasi   **Katusepappi**

Tsemenditööstustele:

Katusekivipresse   Telliskivipresse käsitsi ja jõuga töötamiseks   Tsemendivärve
Põrandakivipresse   Kaanali- ja põllutoruvorme   Valget tsementi

Linatööstustele: Linamurdmise ja ropsimise masinad „HELSINGEN“,
Rootsi vabrik: Nya A.-B. Svenska Maskinwerk, Södertälje.

Rehepeksu- ja välketööstustele: Petrooleumi- ja
naftamootorid 4-9 hob. jõul. Rootsi ja parematest Saksamaa tehastest, alaliselt ladus.

Võtab tellimisi vastu:

Jõumasinate, täieliste veskisiseseadete, üksikute veskimasinate ja kõikide kaupade peale.

Prospektid seletustega soovikorral maksuta.

A.-S.

„Eesti Transiit“

Juhatus ja kontor

asub 10. märtsist s. a.

Wiru 1. 4.

Kõnetraat 16-07.

Aksia-Selts

„Chleboprodukt“

TALLINN, Wiru tän. 4.

Kõneir. 16-75. Telegr. aadr.: „PRODUKT“

Soovitab ladust

ainuli en gros:

nisujahu,

rukkid,

kliisid,

suhkrut ja

teisi koloniaalkaup.

Ostab:

otri,

kaeru ja muid

viljakaupu.

Parkimise ekstrakt	—
Väävel, õie 98%	—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj. pd.	9200
" tsinkvalge inglise . . . . . pd.	1760
" tinavalge inglise	1900—
" ooker Prants.	320—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6 pd.)	—
" Chile	410
" Superfosf. E. T. K. must kukk	—
" (k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn	670—
" Thomasjahu k.100kg. 17-18% k.	590—
" Väävelhapu ammoniak	2750
" Lubja lämmastik 18%	1850
" Kaalisool, 30% kott 6 pd. frkojaam	670—
" 40%	880—
" Kainiit 12% lahtine, ... pd.	—
" Vosvoriit, Eesti 6%	—
Paber, rotatsioon	440
Tsement, Portland, Port-Kunda	—
" pütt 10 pd. 10 naela . . . . . pütt	830
Tsement, Portland, Aseri	770
Kriit, toores . . . . . pd.	—
" pestud	124—125
Asfalt	150
Tõrv, kivi	—
" puu kodumaa	—
Lubi	38—40
Gips, tükides frko Isborsk	25
" jahvatatud toores	35
" krohvimise, ilma kottideta	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6500
Silikat D/B/B/	—
Puumaterjalid, saetud	—
Besti Strd I, II ja III s. frko Tal.	—
" IV s.	—
" propsid; 7×7	—
" liiprid	—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	—
Nahk, talle, Eesti kodumaa tooresnahast valmistud . pd. I s.	5400—5700
Nahk, talle, Ameer. tooresn. valmist. . . . . I sort	6400—7000
Nahk talle, Ameer. tooresn. valmist. . . . . II sort	—
Toores nahk väiksed ja suured	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	—7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin . . . . . tonn sh.	20/—
" — Ghent	25—35/—
" — Dundee	—
" — Belfast	—

Takud + %

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	sh. —
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	—
" — Antwerpen	—
" — Southampton	—
" — Manchester	—
" — Amsterdam	—
" — Dundie	sh. —

Segakaup

Tallinn — Stettin . . . . . tonn sh.	10—35/+
" — London	[+25% talve jaurdemaks
" — Stockholm, ...	Rk. 10—35

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh. 1/6
-----------------------------	--------------

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn —
-------------------------------	--------

Tallinna börs kursisedel

		9. III.	11. III.	13. III.
1 dollar	O. M. T.	372,— 375,— —	372,— 375,— —	372,— 375,— —
1 naelsterling	O. M. T.	1774 1789 —	1776 1791 —	1782 1797 —
100 Saksa riigimarka	O. M. T.	8.850 8.950 —	8.850 8.950 —	8850 8950 —
100 Soome mrk.	O. M. T.	937 946 —	937 946 —	937 946 —
100 Rootsi kr.	O. M. T.	10.000 10.125 —	10.000 10.125 —	10.000 10.125 —
100 Daani krooni	O. M. T.	6635 6735 —	6635 6735 —	6675 6775 —
100 Prantsuse frk.	O. M. T.	1940 1980 —	1910 1950 —	1910 1950 —
100 Holl. gulden.	O. M. T.	14.850 15.100 —	14.850 15.100 —	14.900 15.125 —
100 Latti	O. M. T.	7150 7250 —	7150 7250 —	7150 7250 —
100 Czechosl. kr.	O. M. T.	1085 1125 —	1085 1125 —	1085 1125 —
1 Eesti kroon	O. M. T.	— — 100	— — 100	— — 100
100 Itaalia liiri	O. M. T.	1500 1550 —	1500 1550 —	1500 1550 —
100 Norra krooni	O. M. T.	5650 5750 —	5650 5750 —	5675 5775 —
100 Belgia franki	O. M. T.	1910 1950 —	1870 1910 —	1870 1910 —
100 Helveetiafr.	O. M. T.	7150 7250 —	7150 7250 —	7150 7250 —
1 Tschervonets.	O. M. T.	1825 1940 —	1825 1940 —	1825 1940 —
1 Austria shilling	O. M. T.	52,50 53,50 —	52,50 53,50 —	52,50 53,50 —
1000 Ungari kr.	O. M. T.	5,05 5,30 —	5,05 5,30 —	5,05 5,30 —